

РЕШЕНИЕ

№ 1034

гр. София, 18.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 56 СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Н. Д. С. М.

при участието на секретаря П. Н. Н.
като разгледа докладваното от Н. Д. С. М. Гражданско дело № 20231110124864 по описа за 2023 година

Производството е образувано по предявени от „А. С. В.“ ЕАД срещу Д. И. К. по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК обективно кумулативно съединени установителни искове с правна квалификация чл.143 вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 от ЗПК, вр. чл. 99 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД за установяване съществуването на вземания по цедиран договор за потребителски кредит № 24*****/23.07.2021 г. сключен между „К.“ ЕАД и Д. И. К. за следните суми: **701,02 лв.**, представляваща платена от „А. Т.“ ЕООД главница, ведно със законната лихва от 31.01.2023 г. (дата на подаване на заявлението) до окончателното изплащане, сумата от **118,88 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 30.09.2021 г. до 31.07.2022 г., и сумата от **76,74 лв.**, представляваща обезщетение за забава за периода от 01.10.2021 г. до 30.01.2023 г., за които вземания е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 21.02.2023 г. по ч.гр.д. № 5426/2023 г. по описа на СРС, 56 състав.

Ищецът твърди, че на 23.07.2021 г. между „К.“ ЕАД, като заемодател, и ответника Д. И. К., като заемател, е сключен договор за потребителски кредит № 24*****/23.07.2021 г., по силата на който на ответника е бил предоставен заем. Между „А. Т.“ ЕООД и Д. К. бил сключен договор за предоставяне на поръчителство, като между „К.“ ЕАД и „А. Т.“ ЕООД бил сключен договор за поръчителство, по силата на който поръчителят се задължил да отговаря солидарно с кредитополучателя по процесния договор за потребителски кредит. Твърди още, че предвид неизпълнение на задълженията на длъжника по договора за кредит и след изпратено уведомление до ответника, „А. Т.“ ЕООД погасил всички дължими от кредитополучателя по процесния договор за кредит суми. Сочи още, че вземанията на „А. Т.“ ЕООД срещу ответника във връзка с погасените по силата на договора за поръчителство задължения на кредитополучателя били прехвърлени в полза на ищеца по силата на Приложение № 1 от 13.05.2022 г. към Договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) от

01.02.2022 г. Иска се от съда да постанови решение, с което да признае за установено по отношение на ответника, че дължи на ищеца по цедиран договор за потребителски кредит № 24*****/23.07.2021 г., посочените по-горе вземания. Претендира разноски.

В срока по чл.131 ГПК от ответника е депозиран отговор на исковата молба, в който исковите се оспорват по основание и размер. Твърди, че при така предявения иск не са отразени извършените 4 плащания. Релевира възражение за нищожност на договор за кредит и договор за предоставяне на поръчителство. Твърди, че е била въведена в заблуждение относно действителния размер на дължимата месечна вноски, както и че кредиторът и дружеството поръчител са свързани лица. Твърди, че дължимите суми по банкова гаранция не са посочения в общия размер на задължението, като тези суми се явяват скрита възнаградителна лихва, поради което се позовава на нищожност поради противоречие с чл. 11 и чл. 19 ЗПК. Поддържа, че исковите следва да бъдат отхвърлени.

Съдът, като обсъди доводите и възраженията на страните и събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа страна следното:

От приложеното ч. гр. д. № 5426/2023 г. по описа на СРС, 56 състав, е видно, че на 21.02.2023 г. съдът е издал заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК, по силата на която е разпоредено Д. И. К., ответник в настоящото производство, да заплати на „А. С. В.“ ЕАД сумата **701,02** лева, ведно със законната лихва от 21.02.2023 г. до изплащане на вземането, сумата **118,88** лева, представляваща договорна лихва за периода 30.09.2021 г. - 31.07.2022 г., сумата **76,74** лева, представляваща мораторна лихва за периода 01.10.2021 г. - 30.01.2023 г. Предвид постъпилото в срока по чл. 414 ГПК възражение от длъжника, на заявителя са дадени указания да предяви иск в законоустановения срок. В предвидения едномесечен срок „АСВ“ ЕАД, ищец в настоящото производство, е предявил установителни иски по чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 от ГПК.

По делото е приложен Договор за потребителски кредит № 24*****/23.07.2021 г., сключен между „К.“ ЕАД, в качеството на кредитодател, и Д. И. К., в качеството на кредитополучател, и Приложение № 1 към същия, между страните е уговорено предоставяне на кредит в общ размер от 800 лв., погасяването на който да се извърши на 12 месечни вноски в размер на 81,94 лв. всяка. Уговорен е фиксиран лихвен процент по заема от 39,90 % и годишен процент на разходите – 48,08 %. Посочен е общ размер на всички плащания от 983,28 лв. В приложение № 1 към договора за кредит е инкорпориран погасителен план.

Съгласно чл. 4, ал. 1 от договора за потребителски кредит, е уговорено кредитополучателят да предостави едно от следните обезпечения: банкова гаранция в 10-дневен срок от подаване на заявлението за кандидатстване за кредит или да сключи договор за предоставяне на поръчителство в срок от 48 часа от подаване на заявлението. Според чл. 4, ал. 2 от договора, в случай че в посочения срок кредитополучателят не предостави съответното обезпечение на кредита, ще се счита, че заявлението не е одобрено.

Договорът е подписан при Общи условия/ОУ/, които са неразделна част от него.

Установява се и сключването на договор за предоставяне на поръчителство между „Ай Тръст“ ЕООД, като поръчител, и Д. И. К., сключен на същата дата, на която е сключен и договорът за кредит – 23.07.2021 г. Видно от приложение № 1 към договора за предоставяне на поръчителство за предоставянето на поръчителство се дължи възнаграждение в размер на 46,13 лева на месец за периода на действие на договора за кредит. В договора за кредит, нито в погасителния план към него не фигурира в месечната вноски предвиденото с договора за предоставяне на

поръчителство възнаграждение за поръчителя в размер на 46,13 лв. Тази сума фигурира в самия договор за предоставяне на поръчителство, като с възнаграждението за поръчителя месечната вноска става 128,07 лв.

Представен е по делото и договор за поръчителство също от 23.07.2021 г., сключен между „К.“ ЕАД и „А. Т.“ ЕООД, като поръчител, въз основа на който последният е поел обезпечение на задълженията на Д. И. К..

Представен е рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) ОТ 01.02.2022 г., сключен между „К.“ ЕАД, „А. Т.“ ЕООД, заедно като продавачи, и „А. С. В.“ ЕАД, ведно с извлечение от Приложение № 1 към същия, от които се установява, че в полза на ищеца са прехвърлени вземанията срещу Д. И. К. въз основа на договор за кредит № 24***** от 23.07.2021 г. Приложено е още пълномощно, с което законният представител на „А. Т.“ ЕООД упълномощава „А. С. В.“ ЕАД да уведоми длъжниците във връзка с осъществено прехвърляне на вземанията срещу тях. По делото са представени още потвърждение по чл. 99, ал. 3 ЗЗД от „К.“ ЕАД и „А. Т.“ ЕООД във връзка с извършена цесия, както и уведомително писмо от ищеца до ответника за извършеното прехвърляне на вземания, ведно с известие за доставяне, от което се установява, че ответникът е уведомен за цесията на 26.05.2022 г.

Към отговора на исковата молба са представени доказателства за извършване на плащания от ответника Д. И. К. в полза на „К.“ ЕАД на следните суми: 130 лв. от 25.01.2022 г., 20 лв. от 31.03.2022 г., 104 лв. от 23.07.2021 г. и 100 лв. от 25.10.2021 г., или на обща стойност плащания в размер на 354 лв. Всички плащания са преди датата на цесия – съгласно Приложение № 1 – 13.05.2022 г.

По делото е изслушано заключение по съдебно-счетоводна експертиза. В отговора на първия поставен въпрос вещото лице е констатирало, че в полза на ответника е отпуснат заем в размер на 800 лв., от които 175,20 лв. отнесени за погасяване на задължения по главница по предходен заем, а 624,80 лв., получени чрез „Изи пей“ на 24.07.2021 г. По договора са извършени плащания в общ размер от 250 лв., от които с 98,98 лв. е погасена главница с падежи от 31.08.2021 г. до 30.09.2021 г., с 56,58 лв. е погасена договорна лихва с падежи от 31.08.2021 г. до 31.10.2021 г. и с 94,44 лв. е погасено възнаграждение за поръчителство с падежи от 31.08.2021 г. до 31.10.2021 г. Размерът на непогасените вземания по договора за кредит са както следва: 701,02 лв. главница за периода от 30.09.2021 г. до 31.07.2022 г. и договорна лихва за периода от 31.10.2021 г. до 13.05.2022 г. в размер на 118,87 лв. Установено е още, че „А. Т.“ ЕООД е заплатило на 13.05.2022 г. във връзка с процесния договор на „К.“ ЕАД сумите от 701,02 лв., 118,88 лв. договорна лихва и 15,68 лв. мораторна лихва.

Частта от заключението, в която вещото лице посочва, че са извършени плащания на обща стойност от 250 лв., е изготвена въз основа на счетоводни данни на „К.“ ЕАД и „А. Т.“ ЕООД, без обаче да се съобразят и материалите по делото, в каквато насока са поставените от съда задачи. Доколкото заключението на вещото лице в тази част противоречи на установеното от съда на база представени доказателства, то в съответната част същото не следва да бъде кредитирано. Вместо това съдът приема за установено, че плащанията по процесния договор за кредит са на обща стойност от 354 лв.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

По предявените главни искове по реда на чл. 422 ГПК:

Допустимостта на предъявените иски претенции по установителните иски, предвид релевирането им по реда на чл. 422 ГПК, се обуславя освен от наличието на общите процесуални предпоставки, още и от подаването на възражение от длъжника в срока по чл. 414 ГПК, предявяването на установителен иск в едномесечен срок от уведомяването на кредитора, както и от тъждество между вземането по заповедта за изпълнение и претендираното в исковото производство. Така посочените предпоставки са налице, което обуславя разглеждане на исковите претенции по същество.

По иска с правно основание чл. 143 ЗЗД, вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 99 ЗЗД:

Основателността на иска се обуславя от кумулативното наличие на следните предпоставки: 1/ възникнало валидно правоотношение по договор за потребителски кредит с твърдяното съдържание, като ответникът е получил претендираната сума и се е задължил да я върне, ведно с възнаградителна лихва в претендирания размер; 2/ изискуемост на задълженията на ответника; 3/ сключен договор за поръчителство между „А. Т.“ ЕООД и „К.“ ЕАД, по силата на който първият е поел задължение срещу възнаграждение да обезпечи вземанията на кредитора срещу длъжника, както и че в качеството си на поръчител е изпълнил задълженията на ответника, като го е уведомил за отправено към него от кредитора искане за плащане и за самото плащане; 4/ наличието на валиден договор за цесия, по силата на който ищецът е придобил процесните вземания; 5/ съобщаването на цесията на ответника от първоначалния кредитор или негов пълномощник. На основание чл. 154, ал. 1 ГПК установяването на същите е в тежест на ищеца, който черпи от тях изгодни правни последици. При установяване на горните предпоставки в тежест на ответника е да докаже погасяване на задълженията си поради тяхното изпълнение.

В тежест на ответника е да докаже, че е платил задължението си на кредитора преди да бъде уведомен от поръчителя, респ. че надлежно е погасил регресното вземане на поръчителя.

От представените и анализирани по-горе писмени доказателства се установява сключването между „К.“ ЕАД и ответника на процесния договор за потребителски кредит с твърдяното в исковата молба съдържание.

Не се спори между страните, че трите договора – за кредит, за предоставяне на поръчителство и за поръчителство, са сключени посредством използване на средства за комуникация от разстояние, което обуславя приложимост спрямо тях на разпоредбите на Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние /ЗПФУР/.

Процесният договор за потребителски кредит е сключен при действието на Закона за потребителския кредит (Обн., ДВ, бр. 18 от 05.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г.). Съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез

извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Следователно въз основа на сочената разпоредба и в отклонение от правилото на чл. 240 ЗЗД, установяващ реален характер на договора за заем, по отношение на договора за потребителски кредит законодателят е предоставил възможност същият да се сключи както като реален, така и като консенсуален договор. Във втория случай договорът е двустранен, като пораждащ от една страна задължението на кредитодателя да предостави договорената сума, а от друга – задължението на кредитополучателя да я върне.

Съдът намира, че въз основа на анализираните доказателства при условията на пълно и главно доказване е установено предоставянето в полза на ответника на кредит в размер от 800 лв. въз основа на процесния договор.

По доводите за недействителност на договора за паричен заем и съобразно вмененото от закона правомощие на съда да проверява валидността на договора и противоречието на същия с императивни правни норми и добрите нрави, съдът намира следното:

По отношение действителността на процесния договор, приложение намират разпоредбите на Закон за потребителския кредит и на Закон за защита на потребителите. В чл. 22 от Закон за потребителския кредит (ЗПК) са изброени хипотезите, в които договорът за потребителски кредит е нищожен, а именно при неспазване на изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК. Процесният договор е сключен в писмена форма съгласно чл. 10, ал. 1 ЗПК. Същият съдържа информация за общия размер на кредита и условията за усвояването му, разходите по кредита, лихвения процент, като настоящият състав намира, че са удовлетворени и изискванията за представяне на погасителен план, съответно – че договорът съответства на условията за действителност, регламентирани в чл. 11, ал. 1, т. 7, 8, 11 и 12 и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 ЗПК. Нито в договора за кредит, нито в общите условия обаче има уговорени условия за промяна на лихвения процент в насока намаляване, като такива има единствено такива за увеличаване – чл. VIII, т. 2.3 от Общите условия, което прави клаузата неравноправна. Отделно от това липсва и методика за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а.

Отделно от гореизложеното, изследваната фактическа обстановка обуславя извод за нарушаване на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, поставяща забрана годишният процент на разходите да е по-висок от петкратния размер на законната лихва в левове или във валута, определена с постановление на Министерски съвет на Република България (основен лихвен процент – 0,1 % плюс 10 пункта), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. За да стигне до това заключение, настоящата инстанция взе предвид установеното от служебно извършената справка в Търговски регистър по партида на

кредитора и поръчителя, от която се установява, че същите са свързани дружества по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ТЗ, предвид обстоятелството, че едноличен собственик на капитала на поръчителя „А. Т.“ ЕООД е кредитодателят „К.“ ЕАД. Това обстоятелство навежда на извода, че възнаграждението за поръчителство е уговорено с цел обогатяване в крайна сметка на кредитодателя. Възнаграждението по договора за поръчителство не е включено при изчисляване на посочения в договора годишен процент на разходите. При сумиране на уговореното месечно възнаграждение по договора за предоставяне на поръчителство (46,13 лв.) за срока на договора за кредит (12 месеца) се получава общ размер на възнаграждението, който пресметнат съвкупно с останалите разходи по кредита надвишава максимално допустимия по закона предел на годишния процент на разходите. По аргумент от чл. 19, ал. 5 ЗПК клаузите, уговорени в нарушение на чл. 19, ал. 4 ЗПК са нищожни.

Наред с горните съображения, като взе предвид, че отпускането на кредита е поставено в зависимост от предоставянето на обезпечение, трите договора са сключени на една и съща дата и фактът, че поръчителят и кредитодателят са свързани лица, съдът намира, че изследването на действителността на сключените договори предполага съобразяване на връзката между тях. Възнаграждението за поръчителството представлява още един разход по кредита, който обаче не е включен в упоменатите такива в договора, което води до противоречие с императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Обуславя се следователно извод, че предвид неудовлетворяване на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 и 9а и т. 10 ЗПК, процесният договор за кредит е нищожен на основание чл. 20 ЗПК.

В разглеждания случай е несъмнено, че получаването на кредита е било обусловено от сключването на договор за поръчителство от страна на кредитополучателят, с който е било уговорено последният да заплати възнаграждение, а поръчителят се е задължил спрямо кредитора да отговаря за изпълнението на задълженията по договора за кредит. Процесният договор за поръчителство е лично обезпечение – съгласието на кредитора да бъде обезпечен е било изрично заявено. По правило договорът за поръчителство е едностранен и безвъзмезден – т. е. по него задължения възникват само за поръчителя. Възможно е обаче договорът да има двустранен и възмезден характер – както е в частност, тъй като кредитополучателят се е задължил да заплаща възнаграждение на поръчителя /или на кредитора/.

Следователно договорът за поръчителство, който е сключен от на основание нищожен договор за потребителски кредит, също се явява нищожен – чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД.

Предвид извода за нищожност на договора за кредит и сключения въз основа на него договор за поръчителство, то с представения договор за цесия ищецът не се установява да е активно материално легитимиран да получи претендираните вземания.

Предвид изложеното исковете подлежат на отхвърляне като неоснователни.

По разноските:

При този изход на делото право на разноски има ответникът, но същият не е претендирал такива.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от „А. С. В.“ ЕАД, ЕИК ***** срещу Д. И. К., ЕГН ***** положителни установителни искове с правно основание чл. 143 вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 от ЗПК, вр. чл. 99 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД за сумата от **701,02 лв.**, представляваща платена от „А. Т.“ ЕООД главница, сумата от **118,88 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 30.09.2021 г. до 31.07.2022 г., и сумата от **76,74 лв.**, представляваща обезщетение за забава за периода от 01.10.2021 г. до 30.01.2023 г., за които вземания е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 21.02.2023 г. по ч.гр.д. № 5426/2023 г. по описа на СРС, 56 състав, **като неоснователни.**

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____